

To cite this article: Basmacı, G. (2020). İnternet Spor Gazeteciliğinde Kadın Bedeninin Temsili: Sporx Gazetesi. International Journal of Social and Humanities Sciences (IJSHS), 4(1), 129-144

Submitted: December 07, 2019

Accepted: April 29, 2020

İNTERNET SPOR GAZETECİLİĞİNDE KADIN BEDENİNİN TEMSİLİ: SPORX GAZETESİ

Göksel Basmacı¹

ÖZET

Gazeteciliğin en önemli uzmanlık alanlarından biri olan spor haberciliği, birçok ülkede ilgiyle takip edilmektedir. Gazetelerdeki ek sayfaların yanı sıra, tematik yayınlar üzerinden de faaliyetlerini sürdüren spor gazeteleri, internet teknolojisindeki gelişmelerle birlikte içeriğini çevrimiçi mecralara da taşımış ve küresel ölçekte yayımlanabilir hale gelmiştir. İnternet teknolojisinin çeşitli olanaklarından faydalanarak hazırlanan spor gazeteleri, kısa sürede geniş bir takipçi kitlesine ulaşmıştır. Ancak gün boyunca birçok kişi tarafından okunan haberlerin içeriğine bakıldığında, çeşitli sorunların olduğu görülmektedir. Söz konusu problemlerin başında, kadınların bedenleri üzerinden sıklıkla haber yapılması gelmektedir. Bu perspektiften hareketle çalışmada, Türkiye'nin internette en çok ziyaret edilen spor gazetesi olan *Sporx*, örneklem olarak seçilmiş ve 07.10.2019-14.10.2019 tarihleri arasında kadın içerikli, 10 haber üzerinden incelenmiştir. Çalışmada, spor gazeteciliğinin kadın konusundaki habercilik anlayışının “cinsellik” odaklı olduğunu ortaya koymak hedeflenmiştir. İnternette yayınlanan spor gazeteciliğindeki sorunlu işleyişi açık bir şekilde yansıtması nedeniyle önemli olan çalışmada, eleştirel söylem analizi yöntemi kullanılmıştır. Çalışmanın sonunda, ele alınan spor gazetesinin “erkeklerin ilgisini” çekmek için kadını, “cinsel obje” olarak kullandığı ve kadın sporcuları başarılarından ziyade bedenleriyle ön plana çıkardığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: İnternet Gazeteciliği, Spor Gazeteciliği, Kadın Bedeni, Cinsel Objeler

¹ Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Arel Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Gazetecilik, gokselbasmaci@arel.edu.tr

REPRESENTATION OF THE FEMALE BODY IN INTERNET SPORTS JOURNALISM: SPORX NEWSPAPER

ABSTRACT

Sports journalism, one of the most important areas of expertise in journalism, is followed with interest in many countries. Sports newspapers, which carry out their activities through thematic publications as well as additional pages in newspapers, have moved their content to online media with the developments in internet technology and have become publishable on a global scale. Sports newspapers prepared by using the various possibilities of Internet technology reached a wide audience in a short time. However, when you look at the content of the news read by many during the day, it is seen that there are various problems. One of the problems in question is the frequent reporting of women's bodies. From this perspective, in the study, *Sporx*, Turkey's most visited sports newspaper on the internet, was selected as a sample and examined on ten news with female content between 07.10.2019-14.10.2019. The study aimed to reveal that sports journalism's understanding of women's journalism is focused on "sexuality". The study, which is important because it clearly reflects the problematic functioning of sports journalism published on the internet, used a method of critical discourse analysis. At the end of the study, it was seen that the sports newspaper covered used women as "sexual objects" to attract "men's attention" and put female athletes ahead with their bodies rather than their achievements.

Keywords: Internet Journalism, Sports Journalism, Female Body, Sexual Object

GİRİŞ

Gazetecilik pratikleri içerisinde en fazla takip edilen konuların başında gelen spor haberleri, birtakım değerler gözetilerek hazırlanmaktadır. Kamunun spora ilişkin çeşitli alanlarda "bilgilenmesini" kendisine görev edinen spor gazeteleri, geleneksel basın ile birlikte çevrimiçi platformlarda da yayınlarını sürdürmektedir. İnternet gazeteciliğinin sağlamış olduğu avantajlar sayesinde içeriğini zenginleştirebilen spor yayınları, birçok kişiye ulaşabilme imkânına kavuşmuştur. Futbol odaklı olan geleneksel basının aksine farklı sporlara da yer veren söz konusu çevrimiçi ortamları, kamunun haber alma hakkı adına değerli bir gelişme olarak değerlendirilebiliriz. Ancak olumlu görülen bu işleyişin içinde çok ciddi etik problemlerin olduğunu da söylemek mümkündür. Özellikle kadın bedeni üzerinden oluşturulan haberlerde, kadının "cinsel obje" olarak kullanılması ve küresel dolaşıma sokulması, en çok göze çarpan sorunlar arasında yer almaktadır.

Bu çalışmada; Alexa'nın² verilerine göre, Türkiye'nin internette en fazla "tıklanan" spor gazetesi olan *Sporx*, örneklem olarak seçilmiş ve 07.10.2019-14.10.2019 tarihleri arasında kadın konulu 10 haber üzerinden incelenmiştir. Spor gazeteciliğinin çevrimiçi mecralarda kadını, "cinsellik ve beden" üzerinden temsil ettiğini saptamayı amaçlayan çalışma, mevcut habercilik anlayışını somut biçimde ortaya koyması nedeniyle öneme sahiptir. Bu doğrultuda çalışmada ele alınan gazete, kadın konulu haberler üzerinden eleştirel söylem analizi yöntemi ile incelenmiştir. İlk olarak internet gazeteciliğine ilişkin bilgilerin ele alındığı çalışmada, daha sonrasında spor gazeteciliğine dair bilgilere yer verilmiştir. Medyada kadının temsilinin literatüre dayalı şekilde tartışılmasının ardından ise araştırmanın bulguları ve analiz kısmına geçilmiştir.

İnternet Gazeteciliği

İnternet teknolojisi, sağlamış olduğu birtakım avantajlarla iletişim üzerinde köklü değişimleri beraberinde getirmiştir. Gerek insan ilişkileri, gerekse medya alanında, son derece etkin rol bir üstlenen çevrimiçi ağ, kısa süre içinde geleneksel iletişim sistemini dönüştürmüştür. Gazetecilik üzerinde de oldukça büyük bir dönüşümü getiren internet, kısa sürede küresel ölçekte yayın yapabilir hale gelmiş ve mevcut işleyişi değiştirmiştir.

İnternetin yapısı gereği sağlamış olduğu avantajların yanı sıra, geleneksel basına olan güvensizliğin ve yayıncılık maliyetlerinin artması, çevrimiçi ortama geçişte süreci hızlandırmıştır. Büyük medya grupları, kısa bir süre içinde yayınlarını internet ortamına taşımış ve bu alana ilişkin birtakım yatırımlarla, mevcut güçlerini pekiştirmiştir (Sezen, 2007, s.23). İnternet gazeteleri ilk olarak; *The Washington Post*, *New York Times*, *Daily Mirror*, *Herald Tribune* gibi yayınların çevrimiçi mecralara geçmesi için, "Yeni Yüzyıl Yayın Ağı" isimli örgütü kurmasıyla, ABD'de ortaya çıkmıştır. Türkiye'de ise internet üzerindeki ilk adımı, 19 Temmuz 1995 tarihinde *Aktüel* dergisi atmış ve gazetelerin bu alana geçişine öncülük etmiştir (Gürcan, 1999, s.32-160). 1995 yılında *Leman* dergisi içeriğini çevrimiçi mecraya taşırken, 2 Aralık 1995'te ise *Zaman* gazetesi, haberlerini ve köşe yazılarını internete aktarmıştır (Köktener, 2013, s.237).

Ses, resim, görüntü ve metin gibi içerikleri, sahip olduğu teknolojik altyapı ile rahat bir şekilde aktarabilen internet, 1990'lı yılların ortasında gazetecilik alanındaki etkisini arttırmaya başlamıştır (Tokgöz, 2015, s.90). Gazetecilik pratiklerinin

² İnternet ortamında ziyaret edilen sitelerin görüntülenme oranlarını raporlayan bir web sitesi.

çevrimiçi ve hızlı şekilde küresel ölçekte yürütülmesi, olarak tanımlayabileceğimiz internet gazeteciliği, anlık olarak çok sayıda kişiye erişim olanağına sahiptir (Bekiroğlu ve Bal, 2006, s.72). Geleneksel basındaki gibi yüksek maliyete ihtiyacın olmadığı bir yayıncılık türü olan internet gazeteciliği etkileşim, hızlilik, güncellenebilirlik vb. avantajlara sahiptir (Flavian ve Gurrea, 2016, s.419). Pavlik'e göre (2004) internet; ulaştığı nokta itibariyle haber merkezlerinin işleyişinde, gazetecilik faaliyetlerinin yürütülmesinde, haber metinlerinin ve görsellerinin içeriğinde, köklü bir dönüşüm meydana getirmiştir (s.28). Dahlgren (1996), bu değişimin en dikkat çekici yanlarını; interaktiflik, hipermetinsellik ve medya fonksiyonlarını tek bir ortamda bütünleştirmesi olarak sıralamıştır (s.66). Bu noktada, gazetecilerin faaliyetlerini kolaylaştıran internet; veri işleme, ses ve görüntü kayıtlarının aktarılması gibi uzun süreli işlerin hızlı bir şekilde çözülmesini de sağlamıştır. Gelişmiş bilgisayar özelliklerinden faydalanan gazetecilerin; habere ulaşımı, bilgileri yayabilmesi ve verileri depolayabilmesi oldukça pratik bir hal almıştır (Martyn, 2009, s.200).

Spor Gazeteciliği

Bir toplumda var olan huzursuzlukların, olumsuz tutum ve davranışların, gerginlik yaratan unsurların bireylerin faydasına çevrilmesinde, spor etkili bir araç olarak öne çıkmaktadır (Erkal, 1981, s.145). Bu bağlamda, spor gazeteciliği de halkın rahatlaması ve huzurlu olabilmesi için kullanılacak önemli bir uzmanlık alanı olarak görülebilir. Spora ilişkin bütün bilgilerin metin, ses ve görüntü aracılığıyla haberleştirilmesi olarak tanımlayabileceğimiz spor gazeteciliği, uzman spor muhabirleri tarafından çeşitli bilgi ve belgeler eşliğinde hazırlanmaktadır. Spora ilişkin gelişmeler ve etkinlikler üzerinden kitlelere bilgiler aktaran spor basını; yorum, istatistik ve grafik gibi unsurlardan sıklıkla yararlanmakta ve haberlerini bu çerçevede hazırlamaktadır (Kaya, 2000, s.233).

5 Mayıs 1773'te ABD'nin, İngiltere'ye bir boks maçını takip etmesi için muhabir göndermesi ile başlayan spor gazeteciliği, basılı olarak ilk kez 1933 yılında İngiltere'de *Bell's Life* adıyla yayınlamıştır (Köktener, 2013, s.238). Türk basınında ise ilk spor haberinin 14 Mart 1891 tarihinde Ali Ferruh Bey'in kaleme aldığı makale ile başladığını görmekteyiz (Büyükbaykal, 2004, s.37-38). Günlük bir gazetede yer alan ilk spor haberi ise 1896'da *Asır*'da çıkmıştır. Atina'da düzenlenen olimpiyatların hazırlıklarına ilişkin yapılan haberin ardından, 1910'da *Futbol* isimli bir dergi yayına başlamıştır (Köktener, 2013, s.238). Türk gazeteciliğinde

spor alanındaki ilk etkili yayın ise *Hürriyet* gazetesi olmuştur. Londra’da düzenlenen olimpiyatlara ilişkin yapılan haberlerle birlikte büyük başarı yakalayan gazete, foto muhabiri Ali Ersan tarafından çekilen fotoğraflarla 51 bin tiraja kadar yükselmiştir. Ardından *Milliyet* gazetesi, “Gazete arkadan okunur” sloganı ile spora önem verdiğini vurgulamış ve 1953 yılında spor sekreterliğinden yetişen Abdi İpekçi’yi yazı işleri müdürlüğüne getirmiştir. Spor sayfalarının değişiminde rol oynayan İpekçi, futbolcuların performansına göre yıldız verilme sistemini ve yılın sporcusu gibi anketleri spor gazeteciliğine kazandırmıştır (İnuğur, 1992, s.233-361).

1980’li yıllarda Türkiye’de yaşanan siyasi ve iktisadi değişimlerden spor basını da etkilenmiş ve gazetecilikteki köklü dönüşümün bir parçası olmuştur. Gazeteciliği büyük sermayeye sahip medya patronlarına kaptıran gazete kökenli ailelerin yerini, kar odaklı şirketler almış ve spor basını da ticari ile siyasi ikileme sıkışmıştır (Büyükbaykal, 2004, s.48). Diğer alanlarda olduğu gibi rekabete açılan spor, bir süre sonra futbol endüstrisi olarak varlığını sürdürmeye başlamıştır. Dönemin siyasi ikliminden fazlasıyla etkilenen spor gazeteciliği, sansasyonel bir yayıncılık olarak görülmeye başlanmıştır (Arık, 2013, s.94-100). Bireylerin siyasetten soyutlanması için sporun öne çıkarıldığı bu yıllarda, spor sayfaları niceliksel olarak artmıştır. İlk kez 100 bin tiraja ulaşan spor gazetelerinin olduğu süreçte; görsellik ön plana çıkmış ve spor haberlerindeki bilgiler önemsiz bir hal almıştır (Koloğlu, 1992, s.100). Televizyonun ortaya çıkmasıyla ise gazeteler, daha çok satış yapabilmek amacıyla sporcuların özel hayatına ait haberler yapmaya yönelmiştir. Televizyon ile rekabet içine giren gazeteler; eğlendirici, magazin, sansasyon yaratan içeriklerle, spor haberciliğini etik dışı bir noktaya doğru taşımıştır (Uzun, 2004, s.13). Günümüzde ise spor basını, internet teknolojisiyle birlikte var olan sorunlu yapıyı söz konusu mecralara taşımıştır. Haber kaynağı açısından ana akım medyaya bağımlı olan internet spor gazetelerinin, mevcut sorunları dijital olarak sürdürerek çok daha farklı boyutlara ulaştırdığı görülmüştür (Çevikel, 2007, s.44).

Medyada Kadının Cinsellik Üzerinden Temsili

İmge ve metinlerin var olan birtakım kodları gerçek haliyle yansıtmaktan ziyade yeniden kurgulanması olarak tanımlayabileceğimiz temsil, medyayı analiz edebilmek adına önemlidir (Marshall, 1999, s.725). Price’ye göre (1998) medyada

temsil; çeşitli alt kültür, meslek, yaş, sınıf ve mekânların medyada gösterilme şekline ve söz konusu gösterilmenin izleyiciler tarafından nasıl yorumlandığına karşılık gelmektedir (s.43).

Kitle iletişim araçları, bireylerin hayatları üzerinde belirleyici bir etkiye sahiptir. Bu etkiyi, sadece basit bir bilgi akışı olarak değerlendirmek büyük bir yanılığın beraberinde getirmektedir. Öyle ki medya araçları, aktardıkları bilgileri belli şekillerde kurgulayarak, çeşitli mesajlarla kitleleri yönlendirmektedir (Giddens, 2000, s.421). Medya aracılığıyla aktarılan semboller, fotoğraflar ve sözcüklerin bir mesaj aktarımı ile sınırlı kalmayıp, bireyin hayatını yeniden yorumlayan bir özelliğe sahiptir (Rivers, 1982, s.213).

Bu bağlamda, medyada kadınların temsil biçimine baktığımızda yoğun bir şekilde “cinsel obje” olarak kullanıldıklarını görmekteyiz. Söz konusu işleyişin en temel sebebi, ideal olarak görülen kullanıcının erkeklerin görülmesi ve kadınlara erkeğin gururunun okşanması üzerinden pasif bir rol biçilmesidir (Berger, 2006, s.64). Öyle ki bu durum, ekonomik bağımsızlığa sahip eğitilmiş bir kadının temsilinde de değişmezken, bu gibi durumlarda kadınlar yine “cinsellik” üzerinden öne çıkarılmaktadır (Aziz, 2006, s.170). Erkeklerin beğenisine sunulan “araç” olarak görülen kadın bedeni, eril bakış açısının nesnesi olarak kurgulanarak, medya aracılığıyla küresel bir dolaşıma sokulmaktadır (Yanıkaya, 2009, s.46-48). Egemen ideolojiler tarafından biçimlendirilen söz konusu temsil ile haberler üzerinden kadınlar, erkeğin karşısında ikincil bir konuma çekilmekte ve etik dışı bir medya temsiline maruz kalmaktadırlar (İşliyen, 2015, s.478).

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ VE BULGULAR

Söz konusu “sorunlu” temsil biçimini kendisine problem edinen çalışmada *Sporx*; 07.10.2019-14.10.2019 tarihleri arasında, 10 haber üzerinden eleştirel söylem analizi yönetimi ile incelenmiştir. Van Dijk (2003), eleştirel söylem analizini; “güç, hâkimiyet, hegemonya, sınıf farkı, cinsiyet, ırk, ideoloji, ayrımcılık, çıkar, kazanç, yeniden inşa, dönüştürme, gelenek, sosyal düzen” gibi unsurlara dikkat çeken ve bu konuları işleyen metot olarak değerlendirmektedir (s.355). Bu yöntemi, makro ve mikro olarak ikiye ayırmaktadır. Tematik ve şematik çözümleme üzerinden ilerleyen makro yapıda; “başlıklar, haber girişleri, ana olay, haber kaynakları, bağlam bilgisi, ardalın bilgisi ve fotoğraflar” analiz edilmektedir. Mikro yapı çerçevesinde ise; “sentaktik çözümleme, bölgesel uyum, sözcüklerin seçimleri ve haber retoriklerinin çözümlemeleri” üzerinden gidilmektedir. Fotoğraflar, cümle yapılarındaki kurgulanış, enformasyonlar, çözümleme açısından önemlidir

(Dijk'ten aktaran Özer, 2015, s.247). Tüm bu sistematik işleyişin temelinde, toplumdaki eşitsizliklerin ve güç-iktidar ilişkilerinin söylemsel ve stratejik olarak, nasıl oluşturulduğunu saptamak bulunmaktadır (Karaduman, 2017, s.33).

Bu yöntem çerçevesinde yürütülecek olan çalışmanın bu kısmında, *Sporx* isimli haber sitesindeki kadını konu edinen içerikler; haber dili ve görseller üzerinden eleştirel bir şekilde analiz edilmiştir.

BULGULAR

Haber başlığı: Anouk Hoogendijk'in seksi pozları olay yarattı!

Haber metni: Hollandalı Milli Kadın Futbolcu Anouk Hoogendijk, güzelliği ile adından sıkça söz ettiriyor. Ünlü futbolcunun sosyal medyada 160 bin takipçisi bulunuyor. İşte Onouk'un olay yaratan paylaşımları...

Haber fotoğrafları:

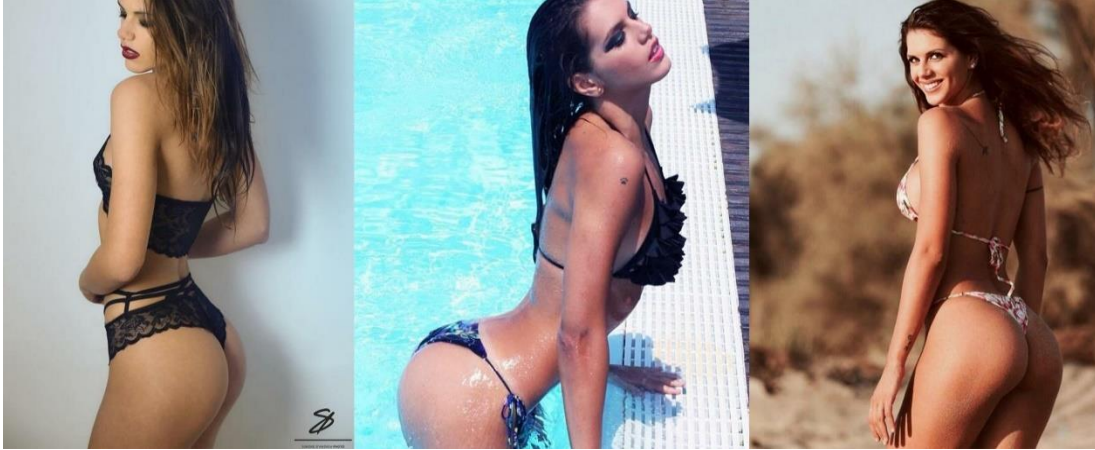
Hollandalı Milli Kadın Futbolcu Anouk Hoogendijk hakkında yapılan haberde, söz konusu oyuncunun yaptığı spordan ziyade, sosyal medya paylaşımları haberleştirilmiş ve “güzelliğine” vurgu yapılmıştır. Futbolcu olmasına rağmen, futbolla ilgili detaylı bilgi ve fotoğrafın yer almadığı haberde, kadın bedeninin “cinsellik” üzerinden kurgulandığı net bir şekilde görülmüştür. Ayrıca Hoogendijk'in, sosyal medyada yer alan paylaşımlarının haber malzemesi olarak kullanılmasıyla da etik dışı bir gazetecilik örneği sergilenmiştir.

Haber başlığı: Antonella Fiordelisi'ye şok soru: "Kalçaların?..."

Haber metni: Instagram fenomeni olan eskrim sporcusu Antonella Fiordelisi, yaptığı paylaşımlarla ilgi çekmeye devam ediyor. Instagram'da 700 binin üzerinde takipçisi olan Fiordelisi'nin bir paylaşımı ise olay oldu. Kısa sürede 50

binin üzerinde beğeni alan fotoğrafın altına 1000'e yakın da yorum yapıldı. Arjantinli dünyaca ünlü golcü Higuain daha önce, "Kalçaların gerçek mi, photoshop mu? Gerçek fotoğrafını yolla" diyerek Fiordelisi'ye mesaj atmıştı.

Haber fotoğrafları:

Eskrim sporcusu Antonella Fiordelisi hakkında yapılan bu haberde, Fiordelisi'nin uzmanı olduğu spordan ziyade, "kalçaları" ve "kalçalarına" ait sosyal medya üzerinden yapılan paylaşımlar öne çıkarılmıştır. Fiordelisi'nin "kalçalarına" dikkat çekerek, kişinin sosyal medya paylaşımlarından bir fotoğraf galerisi hazırlayan site, hazırlanmış olduğu etik dışı metni, bilinçli olarak seçtiği görsellerle pekiştirmiştir. Spora ilişkin hiçbir bilginin yer almadığı haberde, kadın bedeni "cinsellik" üzerinden kurgulanmış ve söz konusu sporcunun uzmanlığı görmezden gelinip, değersizleştirilmiştir.

Haber başlığı: Bisikletten DJ'liğe geçiş yaptı

Haber metni: Bisikletçi güzel Lucia Javorcekova, spor kariyerini noktaladı ve DJ'lik yapmaya başladığını söyledi.

Haber fotoğrafları:

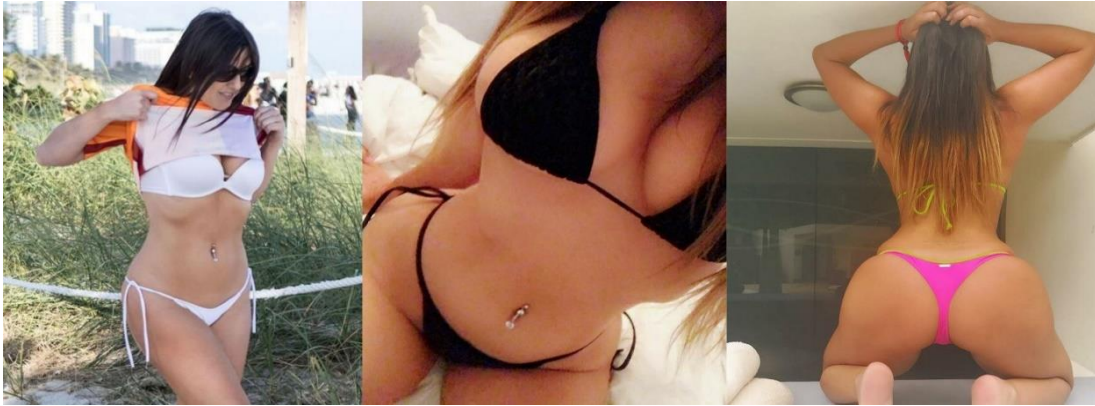

Bisiklet sporu alanında uzman olan bir kişi hakkında yapılan haberde, sporcunun kariyerine DJ olarak devam edeceği belirtilmiştir. Ancak gerek metinde gerekse haber çerçevesinde kullanılan fotoğraflarda kişinin sporcu kimliği öne çıkarılmamıştır. Kadın bedeninin “cinsel obje” olarak kullanıldığı haberde, spor gazeteciliğinden oldukça uzak bir anlayışın olduğu görülmektedir.

Haber başlığı: Galatasaraylı hakem Claudia Romani, vatandaşlık değiştirdi!

Haber metni: Model kankalar sahilde meraklı bakışlara aldırmandan yoga yaptı. Bir örnek kırmızı bikiniler tercih eden Romani ve Jae, kusursuz fiziklerini spora borçlu olduklarını kanıtladı. Yakın arkadaşlar sıcakladıkları anlarda soluğu denizde aldı... İtalyan kadın hakem Romani, sarı kırmızılı forma giyerek, “Bu pozlar Türk takipçilerim için. Ülkelerine hiç gitmedim ama bana hep destek oldular. Teşekkür ederim.” notunu eklemişti.

Haber fotoğrafları:

Habere konu olan Romani, yaptığı hakemlikten ziyade bedeni ile öne çıkarılmış ve hakemlik konusundaki uzmanlığı ve performansı arka planda bırakılmıştır. Bir Türk takımı olan Galatasaray ile ilişkilendirilerek sunulan haberde, söz konusu kişinin forma ile çektiği fotoğrafların yanı sıra, konu ile ilgisi olmayan görsellere yer verilmiştir. Etik dışı bir çerçevede kurgulanan haberde kadın bedeni üzerinden ilgi çekilmeye çalışılmış ve “cinsellik” her şeyin önüne geçirilmiştir.

Haber başlığı: Isla'nın eşi müjdeyi verdi: "Evleniyoruz"

Haber metni: Fenerbahçe'nin Şilili oyuncusu Mauricio Isla'nın eşi Gala Caldirola, önümüzdeki yıl Şili'de dini bir nikâh yapacaklarını söyledi. Mayıs ayında İspanya'da özel bir törenle dünya evine giren ikilinin, daha büyük bir düğün hazırlığında olduğu kaydedildi. Caldirola, Şili basınına yaptığı açıklamada, "3 Ocak'ta Şili'de tekrar evleneceğiz. Özel bir gün olacak, büyük bir tören düzenlenecek." ifadelerini kullandı.

Haber fotoğrafları:

Fenerbahçeli futbolcunun evleneceğine dair yapılan haberde, söz konusu ikilinin birlikte görsellerinin kullanılması yerine, kadın bedeni öne çıkarılmıştır. Gala'nın sosyal medya hesabındaki fotoğraflarından alınarak hazırlanan haber, kadın bedeninin cinsel obje olarak kullanımı üzerinden kurgulanarak, etik dışı bir çerçevede ele alınmıştır. Öte yandan haberde futbolcu Isla ile ilgili herhangi bir bilgiye yer verilmezken, Fenerbahçe ve Isla üzerinden ilgi çekilmeye çalışılmış ve kadın bedenini sergilemek için söz konusu kulüp ve oyuncu araç olarak kullanılmıştır.

Haber başlığı: Juventus aşığı manken; Emily Ratajkowski!

Haber metni: Dünyaca ünlü manken Emily Ratajkowski, büyük bir Juventus hayranı. 27 yaşındaki İngiliz - Amerikalı model, aynı zamanda bir futbol fanatığı. Öyle ki, Juventus'un logo değişiminde düzenlediği lansman partisine katılmış, güzelliği ile herkesi büyülemişti.

Haber fotoğrafları:

Ünlü bir mankenin, İtalyan spor kulübü Juventus'a hayranlığını ele alan haberde, söz konusu kişinin bedeni üzerinden dikkat çekilmeye çalışılmıştır. Haberde mankenin Juventus formasıyla çekildiği bir görsele yer verilmezken "çıplak" olduğu

fotoğraflarının kullanıldığı görülmüştür. Bu yönüyle, kadın bedeninin “cinsel meta” olarak kullanıldığı haberde, etik dışı bir spor gazeteciliği sergilenmiştir.

Haber başlığı: Seksi tekvandocu Darce'in fotoğrafları hayranlarını büyülüyor.

Haber metni: Nikaragualı güzel tekvandocu Ingrid Darce, sosyal medyada paylaştıklarıyla büyük ses getirdi. 11 bin takipçisi bulunan ünlü sporcunun paylaştıkları fotoğrafları şu şekilde...

Haber fotoğrafları:

Tekvando sporu alanında uzman olan Ingrid Darce hakkında yapılan haberde, başlıkta söz konusu kişinin, “seksi” olduğu vurgulanmış ve ardından atıfta bulunulan “seksiliği” pekiştirmek için sporcunun bikinili fotoğrafları kullanılmıştır. Kişinin uzmanlık alanı olan spora ve sporculuğuna ilişkin bir bilginin yer almadığı haberde, kadın bedeni öne çıkarılırken, sporcunun alanındaki başarıları görmezden gelinmiştir.

Haber başlığı: Tenis dünyasını sallayan Macar güzel Fanny Stollar

Haber metni: Tenis dünyanın güzel isimlerinden Fanny Stollar, sosyal medya paylaşımlarıyla büyük hayran kitlesine ulaştı. Sporu kadar güzelliği ile ön plana çıkan Stollar'ın paylaşımları şu şekilde...

Haber fotoğrafları:

Tenis sporcusu Fanny Stollar hakkında yapılan haberde, söz konusu sporcunun faaliyetlerinden ziyade bedenine odaklanılmıştır. Sporcunun sosyal medya üzerinden paylaştığı fotoğrafları haberleştiren gazete, kadın bedenini öne çıkarmış ve sporcunun başarılarında söz etmemiştir. Haberi dikkat çekici kılmak için “güzellik ve cinsellik” gibi unsurları kullanarak, etik dışı bir yayıncılık örneği ortaya koymuştur.

Haber başlığı: The Sun Çekyalı futbolcuların eşlerine tam not!

Haber metni: Çekya Milli Takımı'nda forma giyen futbolcuların eşleri, The Sun tarafından "en iyi" seçildi. İşte o 'en iyi' olarak nitelendirilen eşler.

Haber fotoğrafları:

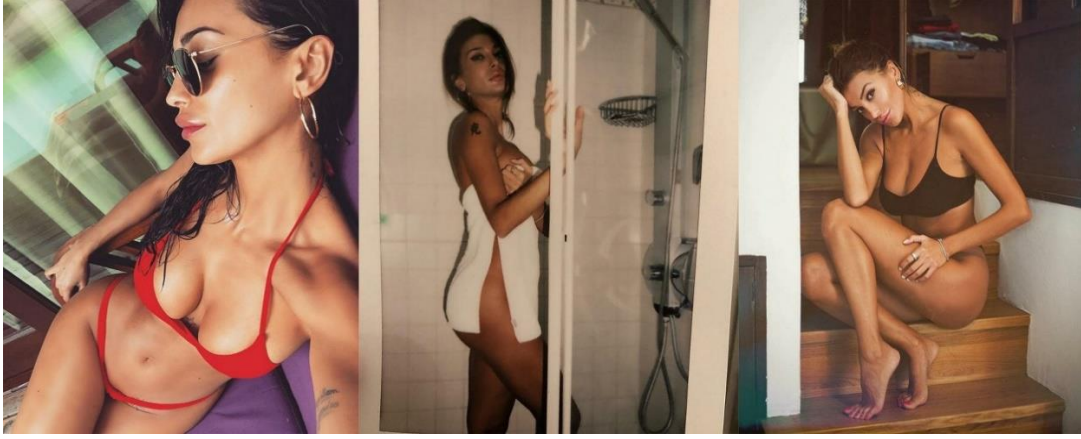

Çekya Milli Takımı'ndaki futbolcuların eşlerinin ele alındığı bu haberde, etik dışı yayıncılığın ilk halkasını *The Sun* gazetesi oluşturmuştur. Söz konusu sorunlu haberi, sayfasına taşıyan *Sporx'in* de, kadın bedeninin “cinsel meta” olarak kullanımına ortak olduğu görülmektedir. Öte yandan haberde, kadının erkeğin ardında ikincil bir nesne olarak konumlandırıldığına da şahit olmaktayız. Eşleri üzerinden bedenleri kullanılarak temsil edilen kadınlar, araçsallaştırılmış ve etik dışı bir temsile maruz kalmıştır.

Haber başlığı: İtalyan spikerler Leotta ve Buccino'nun pozları instagramı salladı!

Haber metni: Haberde sadece fotoğraf kullanılmıştır.

Haber fotoğrafları:

İki gazetecinin görselleri üzerinden hazırlanan bu haberde, söz konusu kişilerin sosyal medya paylaşımlarına yer verilmiştir. Haberde konu edinen gazetecilerin uzman oldukları alan ikinci plana atılmış ve yürüttükleri gazetecilik faaliyetlerine yönelik bilgiye yer verilmemiştir. Gazetecilerin bedenlerinin cinsel haz sağlaması amacıyla kullanıldığı bu içerikte, etik dışı bir habercilik örneği sergilenmiştir.

SONUÇ

Spor gazeteciliği ve internet gazeteciliğinin birleşimi, spor haberlerindeki çeşitliliği ve hızliliği arttırmıştır. Küresel olarak, anlık bir şekilde spora ilişkin gelişmeleri okuyucu ile paylaşan gazeteler, büyük bir kesim tarafından takip edilebilir hale gelmiştir. Okurun da aktif şekilde yer alması nedeniyle, büyük bir avantaja sahip olan spor gazetelerinin her geçen gün daha fazla “tıklandığı” görülmüştür. Öte yandan spor gazeteleri, internet teknolojisinin getirmiş olduğu avantajları, olumlu olduğu kadar olumsuz bir şekilde de kullanmaya başlamıştır. Özellikle kadın bedeninin temsili konusunda, daha fazla “tık almak” amacıyla olumsuz bir yayıncılık sergilemeyi tercih etmiştir. Daha fazla reklam ve kazanç için kadını ve kadın sporcuları “cinsel obje” olarak kullanan spor gazeteleri, bu yönüyle faaliyetlerini etik dışı bir çizgide sürdürmüştür.

Çalışma kapsamında incelenen *Sporx*'e baktığımızda da, söz konusu temsile dair çarpıcı örnekler somut bir biçimde ortaya konulmuştur. *Sporx* internet gazetesindeki haberlerde kadın bedeni, “cinsel meta, cinsel haz uyandırıcı nesne” kodları üzerinden kurgulanmış ve küresel olarak dolaşıma sokulmuştur. Söz konusu site-deki, haberlerde yer alan kadınların, uzman oldukları spor alanları görmezden gelinmiş ve sporcuların “güzelliklerine, çekiciliklerine ve seksiliklerine” vurgu ya-

pılmıştır. Buna ilaveten, sporcu eşi olan kadınların da yine benzer kodlar üzerinden “haberleştirildiği” görülmüştür. Eril dil ve görseller eşliğinde hazırlanan haberlerde, erkeklerin beğenisi, haz alma duygusu hedeflenmiş ve bunun üzerinden kadın bedeni, “cinsellik ve çekicilik” çerçevesinde ele alınmıştır. Söz konusu olan sorunlu temsillerde kadın; “ikincil bir öge” ve dikkat çekmek için kullanılan “araç” olarak görülmüş ve gazetenin kazancını arttırmak adına bilinçli bir şekilde faydalanılmıştır.

Son söz olarak, gazetecilik değerleri ile örtüşmeyen etik dışı meselelere yönelik, gazetecilerin farkındalığının artırılmasının son derece önemli olduğunu söyleyebiliriz. Bunun için gerek yetkili olan siyasi yapıların gerekse basın alanındaki aktif kurumların, samimi adımlar atması gerekmektedir. Aksi takdirde, çalışmada dikkat çekilen sorunlu temsillerin gitgide çeşitlendirileceği unutulmamalıdır.

KAYNAKÇA

Arık, B. (2013). Gösteri Düzeninin Kar Getiren Metası: Spor Gazeteciliği. Ş. Çağlar (Ed.). *Şövalyelik Mesleği Gazeteciliğin Uzmanlık Alanları* içinde (s.89-114). Konya: Literatürk Yayınları.

Aziz, A. (2006). Türkiye’de Kadın ve Medya Çalışmaları. *İletişim Çalışmaları Dergisi*. 3, 165-208.

Alexa. (2019, 06 Ekim). Erişim adresi: <https://www.alexa.com/site-info/sporx.com>

Bekiroğlu, O. & Bal, E. (2006). Sanal Alemin Yerel Aktörleri: Konya Yerel Basını Üzerine Bir Analiz. *Selçuk İletişim*. 4, 71-85.

Berger, J. (2006). *Görme Biçimleri*. Y. Salman (Çev.). İstanbul: Metis Yayınları.

Büyükbaykal, N. G. (2004). *Geçmişten Günümüze Türkiye’deki Yazılı Spor Basınında Futbolun Yeri ve Önemi*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Yayınları.

Çevikel, T. (2007). *İnternette Spor Medyası: Spor Siteleri Üzerine Bir Değerlendirme. Bilgi Toplumuna Doğru*. XII. Türkiye’de İnternet Konferansı. 8-10 Kasım 2007.

Dahlgren, P. (1996). Media Logic in Cyberspace: Repositioning Journalism and Its Publics. *The Public*. 3, 59-72.

Erkal, M. (1981). *Sosyolojik Açından Spor*. İstanbul: Filiz Kitabevi.

Flavian, C. & Gurrea, R. (2016). Dijital Gazeteleri Seçmek-Okuyucu Amaçlarının ve Kullanıcı Deneyimlerinin Etkisi. Himmet Hülür & Cem Yaşın

(Ed.). *Yeni Medya Kullanıcının Yükselişi* içinde. (s.417-438). Ankara: Ütopya Yayınevi.

Giddens, A. (2000). *Sosyoloji*. Ankara: Ayraç Yayınevi.

Gürcan, H. İ. (1999). *Sanal Gazetecilik*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Basımevi.

İnuğur, N. (1992). *Türk Basın Tarihi*. İstanbul: Gazeteciler Cemiyeti Yayınları.

İşliyen, F. (2015). Şiddet Haberlerindeki Mağdur Kadın Miti Üzerine Göstergebilimsel Bir İnceleme: Habertürk Gazetesi Ş. E. Cinayeti Örneği. *Global Media Journal Edition*. 6, 478-496.

Karaduman, S. (2017). Eleştirel Söylem Çözümlemesinin Eleştirel Haber Araştırmalarına Katkısı ve Sunduğu Perspektif. *Maltepe Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*. 4, 31-46.

Kaya, A. Y. (2000). Spor Basınının Kamusal Boyut ve İşlevleri. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*. 10, 231-249.

Koloğlu, O. (1992). *Osmanlı'dan Günümüze Türkiye'de Basın*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Köktener, A. (2013). Spor Gazeteciliği Örneğinde İnternet Gazeteciliğinin Geleneksel Gazeteciliğe Etkisi. *Selçuk İletişim*. 8, 233-250.

Marshall, G. (1999). *Sosyoloji Sözlüğü*. O. Akınhay & D. Kömürcü (Çev). Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.

Martyn, P. H. (2009). The Mojo in the Third Millennium. *Journalism Practice*. 3, 196-215.

Özer, Ö. (2015). Teun Adrian v. Dijk'm Örneğinde Eleştirel Söylem Çözümlemesi. B. Yıldırım (Ed.). *İletişim Araştırmalarında Yöntemler* içinde (s.197-286). Konya: Literatürk Yayınları.

Pavlik, J. V. (2004). A Sea-Change in Journalism: Convergence, Journalists, their Audiences and Sources, Convergence. *The International Journal of Research into New Media Technologies*. 10, 1-29.

Price, J. (1998). *Advanced Studies In Media*. Cheltenham: Nelson Thornes.

Rivers, W. L. (1982). *The Other Government: Power and the Washington Media*. New York: Universe Books.

Sezen, A. (2007). *Bir İnternet Gazetesinin Kuruluşu ve Gazeteport Örneği*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.

Sporx. (2019, 7-14 Ekim). Erişim adresi: <https://www.sporx.com/>

Tokgöz, O. (2015). *Temel Gazetecilik*. Ankara: İmge Yayınları.

Uzun, R. (2004). Türkiye’de Spor Basının Etik Anlayışı. *İletişim Dergisi*. 19, 1-23.

Van Dijk, T. A. (2003). Critical discourse analysis. D. Schiffrin., D. Tannen, & E. H. Hamilton. (Ed.). *In The Handbook of Discourse Analysis* (s. 352-371). Oxford: Blakwell Publishing.

Yanikkaya, B. (2009, Haziran). Beden Dilimi Oku: Popüler Müzik ve Bir Metin Olarak Beden Dili. *Toplumbilim*, s.45-60.